

Cách Hỗ Trợ Trẻ Em Bị Khuyết Tật Trí Tuệ

Bộ Giáo dục 2022

Giới thiệu

Các bậc phụ huynh luôn mong muốn mang đến cho con em mình một môi trường sống và học tập tốt nhất nhằm nuôi dưỡng các em đạt được thành công trong tương lai. Việc nhận biết sớm và cung cấp sự hỗ trợ cho trẻ em có nhu cầu giáo dục đặc biệt (SEN) sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho các em thích nghi với cuộc sống hàng ngày và môi trường học tập, đồng thời phát triển tiềm năng của các em.

Khuyết tật Trí tuệ (Intellectual Disability-ID) là gì?

ID đề cập đến khả năng trí tuệ rất thấp dưới mức trung bình kèm theo những khó khăn rõ rệt trong học tập và thích nghi với cuộc sống. So với các bạn cùng trang lứa, trẻ bị ID thường gặp khó khăn trong các lĩnh vực sau:

- Nhận thức: tương đối yếu trong lập luận trừu tượng và logic, khả năng tổng hợp và khái quát hóa kiến thức kém;
- Trí nhớ: thiếu hụt trong hệ thống bộ nhớ và phụ thuộc nhiều vào việc học thuộc lòng;
- Sự chú ý: khoảng thời gian chú ý ngắn và có xu hướng dễ bị phân tâm;
- Ngôn ngữ: gặp khó khăn trong việc hiểu và diễn đạt, vốn từ vựng hạn chế, mẫu câu đơn giản, có thể sai sót trong phát âm;
- Vận động tri giác: có sự phối hợp giữa cơ thể và mắt-tay không linh hoạt
- Kỹ năng thích ứng: tương đối yếu về kỹ năng tự chăm sóc bản thân hàng ngày và kỹ năng xã hội.

Vai trò của Cha Mẹ

Tôi nghi ngờ rằng con tôi có thể bị ID...

- Bắt đầu liên hệ với Điều phối viên về Nhu cầu Giáo dục Đặc biệt (SENCO), giáo viên chủ nhiệm lớp, nhân viên hướng dẫn học sinh hoặc nhân viên xã hội của nhà trường, để nhà trường có thể sắp xếp các dịch vụ đánh giá và hướng dẫn phù hợp

Con tôi đã được đánh giá là bị ID...

- Kịp thời và chủ động cung cấp cho nhà trường thông tin về SEN của trẻ
- Duy trì liên lạc với đội hỗ trợ học sinh của trường, giáo viên chủ nhiệm lớp và giáo viên bộ môn để hiểu việc học tập của trẻ ở trường; và thảo luận các chiến lược hỗ trợ thích hợp với họ khi cần thiết
- Điều chỉnh các yêu cầu và mong đợi của quý vị đối với trẻ theo khả năng của trẻ
- Sắp xếp phù hợp ở nhà để tạo điều kiện học tập hiệu quả, ví dụ:
 - Sắp xếp cho trẻ ở một khu vực yên tĩnh và không bị phân tâm
 - Thiết lập lịch trình ở nhà thường xuyên, cho thời gian nghỉ ngơi giữa các nhiệm vụ
 - Xem qua lịch trình hàng ngày và những điều cần biết trong ngày và nhắc nhở trẻ về hành vi đúng đắn trước khi đi học
 - Khen ngợi kịp thời và cụ thể hành vi đúng đắn của trẻ để cổ vũ biểu hiện tốt
- Áp dụng các chiến lược hỗ trợ sau đây để giúp trẻ học tập:
 - Cụ thể: sử dụng các ví dụ và tài liệu cụ thể để giúp trẻ hiểu các khái niệm tương đối phức tạp và trừu tượng, ví dụ: sử dụng các đồ vật cụ thể để dạy các phép toán, thể hiện từng bước trong một nhiệm vụ và để trẻ bắt chước và thực hành

- Phương pháp học tập tiếp cận đa giác quan: sử dụng tài liệu học tập đa giác quan để giúp trẻ nắm bắt các nội dung học tập cụ thể, ví dụ: đồ vật cụ thể, tranh ảnh, câu chuyện, biểu đồ/bảng biểu, v.v...
 - Liên quan đến cuộc sống hàng ngày: nắm bắt mọi cơ hội trong cuộc sống hàng ngày để dạy trẻ, liên kết việc học với cuộc sống hàng ngày, ví dụ: khuyến khích trẻ tính toán các thay đổi và đọc mô tả trên bao bì khi mua hàng
 - Các bước nhỏ trong học tập: chia nhỏ các nhiệm vụ thành các bước, đặt mục tiêu phụ, dạy từng bước một và cho phép luyện tập nhiều lần
 - Sử dụng công nghệ thông tin và phần mềm giáo dục tương tác để học và thực hành nhiều lần
- Khuyến khích trẻ tham gia vào các hoạt động giải trí có ý nghĩa để nâng cao cảm giác thành tích và sự tự tin, đồng thời xây dựng điểm mạnh của trẻ

Dịch vụ và chiến lược hỗ trợ

Nhìn chung, tùy vào đánh giá và đề xuất của các chuyên gia và sự đồng ý của phụ huynh, Bộ Giáo dục sẽ xếp học sinh có bị ID vào các trường đặc biệt thích hợp để được hỗ trợ chuyên sâu. Các trường sẽ cung cấp các hỗ trợ sau phù hợp với nhu cầu của học sinh:

Trường học đặc biệt

Có ba loại trường đặc biệt dành cho trẻ em bị ID – cấp độ nhẹ, cấp độ trung bình và cấp độ nặng, cung cấp dịch vụ giáo dục cho học sinh có mức độ ID khác nhau. Các trường này tổ chức các lớp học từ lớp một-tiểu học đến lớp sáu-trung học, với chương trình giảng dạy tập trung vào kiến thức và kỹ năng cơ bản của môn học, nâng cao hiểu biết bản thân và mối quan hệ với xã hội, cũng như các kỹ năng sống độc lập, v.v...

Trường học bình thường

➤ “**Mô hình can thiệp 3 bậc**”

- Cung cấp việc giảng dạy chất lượng bậc 1 cho học sinh bằng cách áp dụng các phương pháp sư phạm và tài liệu giảng dạy hiệu quả, đồng thời điều chỉnh cách giảng dạy dựa trên việc theo dõi liên tục tiến độ học tập của học sinh; bằng cách đó, các nhu cầu của học sinh trong lớp có thể được đáp ứng và khả năng thích ứng của học sinh trong học tập và giao tiếp xã hội có thể được nâng cao.
- Sắp xếp hỗ trợ can thiệp “bổ sung” bậc 2, ví dụ: học theo nhóm nhỏ, các chương trình phụ đạo sau giờ học, các chương trình phụ đạo kéo dài, v.v...; bằng cách đó, học sinh có thể nắm vững các khái niệm hoặc kỹ năng học tập quan trọng, củng cố những gì đã học trong các lớp học bình thường, hoặc củng cố các kỹ năng xã hội và chăm sóc bản thân.
- Học sinh bị ID gặp khó khăn đáng kể trong việc học các môn học, kỹ năng xã hội và kỹ năng sống thích ứng. Nói chung, các em cần nhận được sự hỗ trợ bậc 3 cho từng cá nhân. Trường học sẽ thiết kế “kế hoạch giáo dục cá nhân” cho các em và thảo luận với phụ huynh để thiết lập các mục tiêu học tập cá nhân phù hợp dựa trên nhu cầu của các em, cung cấp các khóa đào tạo chuyên sâu cho từng cá nhân và tiến hành đánh giá thường xuyên về tiến độ học tập của các em và hiệu quả của các kế hoạch.

- Các chiến lược hỗ trợ thường được các trường sử dụng để phục vụ cho học sinh bị ID

Phân tích nhiệm vụ

Chia nhỏ nội dung giảng dạy thành các bước nhỏ. Đối với một khái niệm phức tạp, tập trung dạy từng thành phần một của khái niệm để học sinh có thể nắm vững từng bước

Phương pháp giàn giáo

Thiết lập phương pháp giàn giáo khác nhau trong quá trình giảng dạy để hỗ trợ học sinh học tập, ví dụ: đưa ra đồ vật cụ thể, hướng dẫn bằng lời nói, minh họa bằng sơ đồ, ví dụ, cung cấp từ vựng, khung viết, v.v.

Hỗ trợ hành vi tích cực

Thông qua phân tích hành vi, đào tạo và nâng cao khả năng của học sinh để thay thế hành vi có vấn đề bằng hành vi thích ứng trong lớp học phù hợp và hành vi tham gia học tập

Hỗ trợ của bạn học cùng lớp

Thúc đẩy sự tương tác giữa học sinh bị ID và các bạn học cùng lớp, ví dụ: sắp xếp các bạn học thân thiện ngồi cạnh học sinh bị ID hoặc sắp xếp học sinh tham gia vào các nhóm tương tác với bạn học cùng lớp

Đào tạo nói và giao tiếp

Cung cấp đào tạo nói và giao tiếp theo nhóm hoặc cá nhân cho học sinh có nhu cầu

- Hỗ trợ chuyên môn

Sắp xếp các nhà tâm lý học giáo dục, nhà trị liệu ngôn ngữ, v.v... tại trường học để cung cấp các dịch vụ về đánh giá, tư vấn và hỗ trợ chuyên môn.

Các trang web và số điện thoại hữu ích để giải đáp thắc mắc

Bộ Giáo dục

<http://www.edb.gov.hk>

Văn phòng Giáo dục Khu vực Hồng Kông	2863 4646
Văn phòng Giáo dục Khu vực Kowloon	3698 4108
Văn phòng Giáo dục Khu vực Tân Giới Đông	2639 4876
Văn phòng Giáo dục Khu vực Tân Giới Tây	2437 7272
Các thắc mắc chung về Giáo dục Đặc biệt	3698 3957
Bộ phận Dịch vụ tâm lý giáo dục	
• Hồng Kông	3695 0486
• Kowloon	3698 4321/3907 0949
• Tân Giới Đông	3547 2228
• Tân Giới Tây	2437 7270

Thông tin giáo dục tổng hợp và giáo dục đặc biệt trực tuyến “SENSE”

<https://sense.edb.gov.hk>

- Thông tin về việc hỗ trợ học sinh bị ID

<https://sense.edb.gov.hk/en/types-of-special-educational-needs/intellectual-disability/index.html>

- “Hướng dẫn dành cho phụ huynh về Phương pháp tiếp cận giáo dục tổng hợp toàn trường”

<https://sense.edb.gov.hk/uploads/page/integrated-education/guidelines/ieparentguide.pdf>

- Hướng dẫn hoạt động về “Phương pháp tiếp cận giáo dục tổng hợp toàn trường”

https://sense.edb.gov.hk/uploads/page/integrated_education/landing/ie_guide_en.pdf

Bộ Y tế

Dịch vụ Đánh giá Trẻ em

<https://www.dhcas.gov.hk/en/>

Dịch vụ Y tế dành cho Học sinh

<https://www.studenthealth.gov.hk/eindex.html>

Bộ Phúc lợi Xã hội

<https://www.swd.gov.hk>